

РІД НАШ КРАСНИЙ, РІД ПРЕКРАСНИЙ!

ОТЧИЙ

ЧАСОПИС

РІК ЗАСНУВАННЯ
2002

ГРУДЕНЬ
Число 12 (180)
КИЇВ 2016

Видання товариства "Чернігівське земляцтво"

Рік надій і розчарувань

Відходить у вічність ще один рік. Відходить під знаком безперервних пошуків виходу України з тупика, під зливою обіцянок влади, незрозумілих реформ, від яких простолюдові доводиться затягувати паски все тугіше, під грим гармат на Донбасі і такі ж громи на фронті очищення суспільства від п'ятої колонії у вигляді нечистих на руку чиновників. І це не може обходити всіх нас, найактивніших вихідців із Сіверського краю, об'єднаних у потужне земляцтво. Ми роду козацького, а це значить приречені великою історією на перемогу. Тому так зігріває душу кожна добра справа задля підтримки малої батьківщини, сотворена нашими земляками.

А їх не так уже й мало. Де вкупі з місцевою владою, а де й самотужки наші столичні чернігівці за рік зробили чимало доброго. Особливо ж ті районні відділення, де робота вилася в конкретні благодійні справи. І тут доброго слова заслуговують передусім Прилуцьке, Ічнянське, Борзнянське, Новгород-Сіверське, Сосницьке, Бобровицьке, Ріпкинське відділення, на рахунок яких десятки масштабних акцій. З неослабною енергією працювало наше славне ветеранське відділення. Саме в них злилися воедино і енергія керівників,

і прагнення активу підставити своє плече у вирішенні всіх проблем.

Земляцтво розпочало відлік чергового десятиліття своєї історії. Та, набувши чималого досвіду, ми зіткнулися з низкою складних проблем, поставлених перед нами як суспільством, так і власною діяльністю. Особливо важливим є процес омолодження на-

ших лав, без якого майбутнє виглядає примарним. Ми успішно пройшли юридичну перереєстрацію як громадське об'єднання, хоч вона й явила собою приклад безглузлого бюрократизму. Життя поставило ще одну проблему – омолодження складу Ради й керівництва районних відділень. Таким чином, заслужені члени нашого керівного органу, які досягли похилого віку, перейдуть на статус почесних членів Ради. Так що реформаторський дух не оминув і наше земляцтво. Остаточний баланс мають підвести наші загальні збори, до яких уже готується чи не кожен земляк.

Прощаючись із старим роком, побажаємо один одному щастя, здоров'я, віри в майбутнє України, заради якої живемо й працюємо.

**Рада Чернігівського
земляцтва**

До уваги передплатників!

Якщо ви хочете і далі перебувати у вирі земляцьких подій, стежити за життям на Сіверській землі, а то й виступати з розповідями про добрі справи нашого колективу та його людей, – передплачуйте газету "Отчий поріг".
Передплату для себе та друзів, навчальних закладів і громадських організацій можна здійснити у будь-якому поштовому відділенні.
Індекс газети 37630.

Те, у що ти віриш, стає твоїм світом.

Річард МАТЕСОН

У ГРУДНІ СВЯТКУЮТЬ СВІЙ ЮВІЛЕЙ:

БУСЕНКО Олександр Трохимович – 80-річчя. Народився 7 грудня 1936 року в с. Рожнівка Ічнянського р-ну. Доктор біологічних наук, професор кафедри технології виробництва молока та яловичини Національного університету біоресурсів і природокористування. Опублікував понад 100 наукових праць, в тому числі – підручники з технології виробництва продукції тваринництва для підготовки фахівців сільськогосподарських спеціальностей в аграрних вищих навчальних закладах. Ветеран праці.

ШТЕПА Ольга Антонівна – 80-річчя. Народилася 10 грудня 1936 року в с. Сваричівка Ічнянського р-ну. Працює бібліотекарем-бібліографом в гімназії № 39 ім. Б. Хмельницького м. Києва. За її ініціативи в гімназії створена "Світлиця-музей народного побуту Чернігівщини". Видала 4 збірки поезій. Лауреат премії ім. Василя Чумака.

ФЕДОРЕНКО Олександра Михайлівна – 75-річчя. Народилася 4 грудня 1941 року в с. Піски Бобровицького р-ну. Працювала бухгалтером на заводі "Хімволокно" та Київському радіо-заводі. Ветеран праці.

ДИВАК Микола Омелянович – 75-річчя. Народився 19 грудня 1941 року в с. Осовець Бобровицького р-ну. Директор приватного підприємства "Агротехінформ", головний редактор журналу "Новини агротехніки". Член Спілки журналістів України. Народний депутат Броварської районної ради.

ОБУШНИЙ Микола Іванович – 75-річчя. Народився 19 грудня 1941 року в с. Ядути Борзнянського р-ну. Доктор політичних наук, професор, академік Академії наук вищої школи України, директор Центру українознавства філософського факультету Київського національного університету ім. Т. Шевченка.

СОТНИК Анатолій Матвійович – 65-річчя. Народився 1 грудня 1951 року в с. Володимирівка Городнянського р-ну. Працював головним бухгалтером телекомпанії ICTV.

ЗГЕРСЬКИЙ Анатолій Миколайович – 65-річчя. Народився 2 грудня 1951 року в с. Бурімка Ічнянського р-ну. Працював провідним спеціалістом прес-служби Київської міської держадміністрації, помічником народного депутата.

САВЧЕНКО Федір Олексійович – 65-річчя. Народився 5 грудня 1951 року в с. Окунинів Козелецького р-ну. Служив в податковій міліції Державної податкової адміністрації України на посадах начальника чергової частини, начальника штабу управління податкової міліції Київської області. Член міжнародної поліцейської автомобільної корпорації. Учасник ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС.

БАБУШКІН Анатолій Семенович – 65-річчя. Народився 12 грудня 1951 року в місті Рига (батько та весь рід із Щорса). Працював заступником начальника служби безпеки акціонерного банку "Алонж", виконавцем директором ЗАТ "Київ-Код". Нині – генеральний представник міжнародного відділу німецького медконцерну "Асклепіос". Нагороджений орденом Червоної Зірки, орденом Христа Спасителя I та II ступеня.

ЗЯЦЬ Ніна Михайлівна – 65-річчя. Народилася 20 грудня 1951 року в с. Грем'яч Новгород-Сіверського р-ну. Була соціальним працівником II категорії Святошинського районного відділу соціального забезпечення.

ЖИЖКУН Володимир Олексійович – 65-річчя. Народився 24 грудня 1951 року в с. Червоне Коропського р-ну. Голова об'єднаного профспілкового комітету ПАТ "Київметрбуд". Член Президії Південно-Західної заліз-

ниці, член Ради профспілок Укрзалізниці, член Президії Київської міської ради профспілок. Заслужений будівельник України. Відзначений почесними нагородами.

МАЗКО Євген Андрійович – 65-річчя. Народився 20 грудня 1951 року в Чернігові. Був інженером-технологом заводу "Радіовимірювач", інженером з охорони праці Київського центрального універмагу. Учасник ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС.

ГОЛИЦЯ Михайло Миколайович – 65-річчя. Народився 29 грудня 1951 року в с. Плиски Борзнянського р-ну. Голова правління холдингової компанії "Київміськбуд". Почесний президент футбольного клубу "Єдність" (с. Плиски). Депутат Київської міської ради 22, 23, 24 і 25 скликань. Нагороджений орденом "За заслуги" II і III ступенів, Почесною грамотою Кабінету Міністрів України, Почесною грамотою Верховної Ради України, Подякою Київського міського голови.

БОЙКО Микола Григорович – 60-річчя. Народився 6 грудня 1956 року в с. Курінь Бахмацького р-ну. Старший викладач Київської академії водного транспорту.

КОРНІЙЧУК Олександр Петрович – 60-річчя. Народився 14 грудня 1956 р. в с. Високому на Житомирщині (служив у Козелецькому районі). Кандидат економічних наук, співробітник відділу соціальної інфраструктури Інституту демографії та соціальних досліджень імені М.В. Птухи Національної академії наук України.

ПАРАНЬКО (БУРДІЙ) Надія Петрівна – 60-річчя. Народилася 16 грудня 1956 року в с. Перелюб Корюківського р-ну. Інженер-проектвальник цифрових систем зв'язку АТС у ЗАТ "Київська цифрова телефонна компанія".

ГОРБУНОВА Лідія Миколаївна – 60-річчя.

Народилася 20 грудня 1956 року в с. Лутайки Прилуцького р-ну. Кандидат юридичних наук, доцент, заслужений юрист України. Працювала на різних керівних посадах у системі юстиції. Нині – завідувач Центру кодифікаційних робіт Інституту законодавства Верховної Ради України. Під її керівництвом було створено та впроваджено в життя Єдиний державний реєстр нормативно-правових актів, а також наукове видання "Бюлетень Міністерства юстиції України". Нагороджена орденом "За трудові досягнення", відомчими відзнаками та подяками.

СМОГОЛЬ Володимир Іванович – 60-річчя. Народився 23 грудня 1956 року в с. Авдіївка Сосницького р-ну. Працював головним інженером ДП "Ізумруд".

КОНОНЕНКО Віктор Іванович – 60-річчя. Народився 23 грудня 1956 року в с. Озеряни Варвинського р-ну. Інженер-економіст ТОВ "Велеско 5".

АНТОНОВА Ніна Миколаївна – 60-річчя. Народилася 24 грудня 1956 року в с. Лутава Козелецького р-ну.

ДЕНЬГУБ Віктор Володимирович – 60-річчя. Народився 28 грудня 1956 року в с. Чорний Ріг Семенівського р-ну. Науковий співробітник НДІ нейрохірургії.

ЛЕМЕШКО Ніна Іванівна – 60-річчя. Народилася 31 грудня 1956 року у Чернігові. Режисер масових дійств, дипломант всеукраїнської програми "Золотий фонд нації", працювала у відділі спецзаходів "Укрконцерту" та ДП "Україна мистецька". Важливою сторінкою творчості є робота у Заслуженому академічному ансамблі пісні і танцю Збройних Сил України. Заслужений працівник культури, член Асоціації естрадних діячів України.

САЧЕНКО Ірина Олексіївна – 55-річчя. Народилася 3 грудня 1961 року в смт Козелець. Працює головним бухгалтером ДП "Інформаційно-ресурсний центр".

Дорогі земляки!

Рада товариства "Чернігівське земляцтво" сердечно вітає вас із ювілеєм і зичить усім доброго здоров'я, великих успіхів у житті, оптимізму, сімейного щастя, невтомного доброторства в ім'я рідної землі.

Лірична душа поетеси прагнула чогось більшого, їй хотілося відвідувати театри, музеї, художні виставки, презентації нових книг, спілкуватися з творчими особистостями.

І у 1963 році вона наважилася поїхати до Києва. Але виявилось, що у ті роки без столичної прописки неможливо влаштуватися на роботу не те, що бібліотекарем, а навіть прибиральницею.

Та якось вона дізналася, що цегельному заводу на Корчуватому терміново потрібні чорнобоби як чоловічої, так і жіночої статі, бажаючим отримати роботу надають місце у відомчому гуртожитку із пропискою. Радощів не було меж, бо з'явилась можливість залишитися у столиці.

Випалені цеглини ще не встигли охолонути, були настільки гарячими, що навіть через грубі ватяні рукавиці пекли в руки. Праця була настільки тяжкою і виснажливою, що не тільки жінки, але і окремі чоловіки не витримували фізичного навантаження і розраховувалися.

Але у Ольги не було іншого варіанту, і тендітна дівчина, зціпивши зуби, терпляче щоденно виконувала встановлену норму. Здавалося, не було ніякої надії щось змінити на краще.

Та якось у метро зустріла ічнянку Сталіну Нестеренку, яка працювала у апараті Київського обкому комсомолу. І коли Ольга поскаржилася на тяжку долю, землячка посприяла, щоб Ольгу прийняли на посаду піонервожатої Ворзельської середньої школи. А через рік Ользі Антонівні пощастило влаштуватися бібліографом у бібліотеку, що діяла при палаці культури "Харчовик". Більше шістнадцяти років вона працювала там. За ці роки заочно закінчила бібліотечний факультет Київського інституту культури.

А з 1979 року обіймає посаду завідувачої бібліотекою 39-ї середньої школи, нині гімназії.

При бібліотеці вона створила вітальну світлицю, де збирала старовинний народний одяг та побутові речі, на стінах розвішала материні рушники, створила експозицію виробів із дерева свого батька.

На запрошення Ольги Антонівни у світлицю побувало чимало відомих людей як із Києва, так і з інших регіонів України.

Цікаво, що творчий інтелект вона успадкувала від свого батька, відомого українського різьбяр

Пишу ці рядки і спливають у пам'яті 50-ті роки минулого сторіччя, коли у районній газеті "Ленінський шлях" друкували вірші дівчини із села Сваричівка Ольги Штепи. Із самого малечку вона дуже любила читати книжки. Отже, не випадково по закінченню Крупичпільської середньої школи вступила до Ніжинського культосвітнього училища на бібліотечне відділення. Згодом працювала завідувачою бібліотекою села Вишнівки, що було неподалік домівки.

Життєві стежки ювілярки

композицій із дерева, члена Спілки художників СРСР та Спілки художників України, заслуженого майстра народної творчості України, лауреата премії ім. К. Білокур Антона Гнатовича Штепи, з яким ми багато років товаришували та співпрацювали.

Антон Гнатович прожив довге, цікаве життя, і на 102-у році творча душа художника відлетіла у вічний вирій. Його самотутні роботи назавжди увійшли у скарбницю української культури.

У своїх творах поетеса оспівує батьків, отчу землю, згадує голодні і хо-

лодні роки Другої світової війни, уміє бачити в наших буднях не тільки позитив, а й драматичні сторінки сьогодення:

*Журавель обламавсь,
ловить вітру виття,
Стежка в хлів
заростає осотом.
А колись в цім дворі
вирувало життя,
Мозолями утверджене
й потом.*

Тематика її творчості різноманітна, але оскільки рідна Ічнянина назавжди увійшла у серце поетеси, чимало віршів вона присвятила видатним землякам: І. Мартосу, С. Васильченку, В. Чумаку, Л. Ревуцькому та іншим відомим особистостям.

Вона вміє відшукати неординарний і цікавий сюжет, влучне слово, яскраву метафору, створити незабутній художній образ.

Її твори друкувалися у багатьох періодичних виданнях: "Трудова слава" (Ічня), "Деснянська правда" (Чернігів), "Сільські вісті", "Літературна газета", "Вечірній Київ", "Єврейські вісті" – газета єврейської ради України, "Хлібороб України", журналах тощо.

Поетеса оприлюднила чотири збірки віршів: "Так мені нагадала циганка", "Любовь – мое дыхание", "Прикосновение любви", "Чорнобривці цвітуть".

У 2014 році за збірку поезій "Чорнобривці цвітуть" відзначена медаллю лауреата та дипломом літературно-мистецької премії ім. В. Чумака.

У її поезії є така строфа:

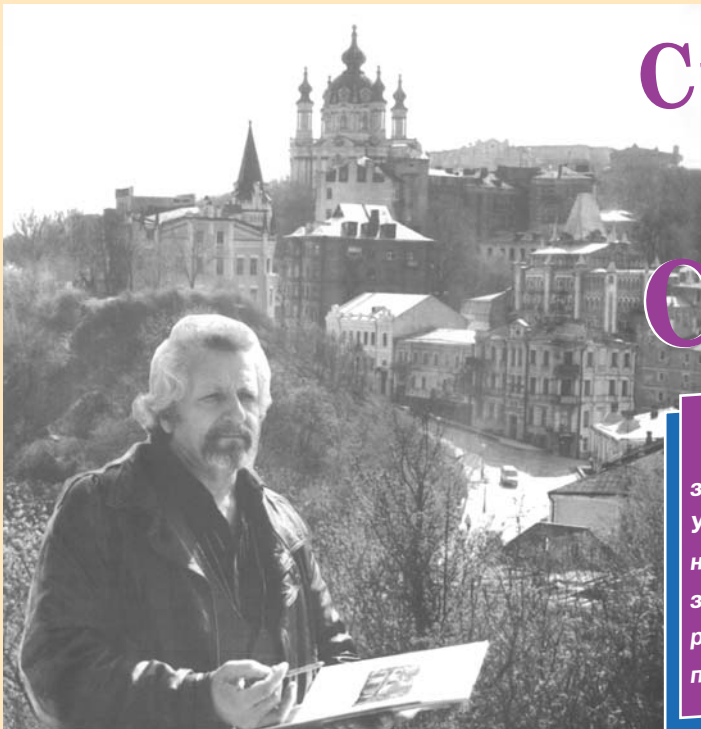
*Сваричівкою зветься село моє.
Там, де Удай ріка заблудилася,
У хатині, покритій соломом,
Тридцять шостого я народилася.*

Більше півстоліття Ольга Антонівна мешкає в Києві, але не пориває творчих зв'язків із отчим краєм, часто приїздить у село, де закопана її пуповина, доглядає рідну хату, а на цвинтарі – могили батьків, дідів, прарурів.

Вона – член правління Ічнянського районного об'єднання літераторів "Криниця", голова секції поезії райоб'єднання, член редколегії літературно-мистецького альманаху "Ічнянська криниця".

Нелегкими, а навіть крутими стежинками вона ішла по життю. Нехай же отча земля, рідне ічнянське небо та наші кришталеві джерела, ніжне проміння сонця додають Вам сили, надихають на нові прекрасні поезії і надовго продовжать Ваші творчі роки життя.

Станіслав МАРИНЧИК
м. Ічня

Свята палітра Миколи Стратілата

19 грудня, у День святого Миколая, нашому земляку і побратиму, народному художнику України Миколі Івановичу Стратілату виповнюється 75 років. Він – людина і митець, якого знає весь світ. Його картини, гравюри, акварелі, ілюстрації та екслібри не проминеш, побачиш раз – і запам'ятаєш на все життя.

Микола Стратілат – художник, який створює ауру дивовижної музики, що відлунює в тобі поезією в образах, кодом національної історії краси і сили, нестримної любові до рідної землі, до України.

Я безмежно щасливий, що вже багато років дружу з Миколою Івановичем, а побраталися з ним на зорі створення Чернігівського земляцтва. Наші зустрічі – завжди свято. Це спогади про рідну домівку і мамину колиску, про спільних друзів і творчі мотиви, які завжди звучать у неспокійному серці Миколи Стратілата. А ще мені при зустрічі приємно потиснути його правицю і відчутти дружню, мозолисту, воїстину селянську руку.

У нашій країні є місця, що притягують незбагненною енергетикою, де народжуються люди з надзвичайним талантом, творчим натхненням і силою. Саме таким місцем є село Макіївка Носівського району.

Тут народилися відомий фітотерапевт і письменник Євген Товстуха, талановитий поет, автор гімну Чернігівського земляцтва Станіслав Реп'ях, заслужений артист України Анатолій Стратілат та перший учитель малювання нашого ювіляра Степан Музиченко. Це він відкрив Миколі чарівний світ мистецтва.

– Не знаю, – згадує Микола Іванович, – що було б зі мною, чи став би я художником, якби не та

зустріч у школі. Людина з гострим відчуттям національної свідомості, ерудит, художник, музикант і поет, він був для нас, хлопців-підлітків, великим авторитетом. Це він надихнув мене, зарядив вірою і великим бажанням малювати, допоміг вступити в Київське художнє училище.

Багато води сплило в Дніпрі відтоді, але саме з цього привітного будиночка на Хрещатику, 42, де знаходилося училище, і почався творчий

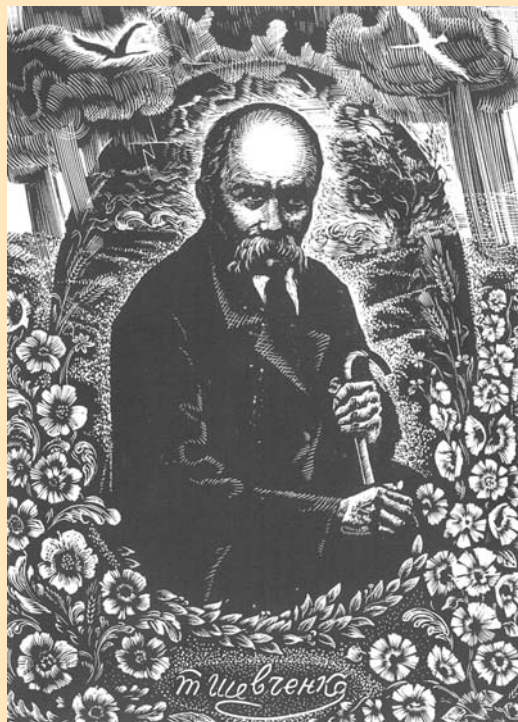
злет майбутнього народного художника України. Потім були служба в ракетних військах у Чехословаччині, навчання в поліграфічному інституті ім. Івана Федорова, робота в журналі "Народна творчість та етнографія", а згодом напружена, з ранку до ночі, творча праця у майстерні на Андріївському узвозі, яку виділили талановитому художнику. Тут народжуються не тільки художні твори, а й часто звучить українська пісня. Сам Микола Іванович має добрий голос, гарно співає народні пісні. Хто хоч раз почув у його виконанні "Ой, гиля, гиля, гусоньки, на став...", ніколи не забуде ту чарівну мелодію.

– Перша пісня, яку ми слухали, була пісня матері, – згадує Микола Стратілат. – Від колиски ласкавим і мудрим голосом моя ненька, незабутня Пелагея Карпівна, вела нас у світ широкий. І той голос, мов заповіт, вкарбований у моє серце навічно.

Через пісню Микола знов і знов згадує всі стежки рідного села, всі життєві дороги, які привели до світової слави.

А почалося все з перших акварелей у журналі "Ранок". Так несподівано і так бентежно увірвався тоді в наше буденне життя молодий художник – зливою весняних почуттів, першим спогадом догораючого літнього дня, золотим сплеском осені над Остром.

Ми – земляки, усі шанувальники творчості Миколи

Стратілата – були свідками, як рік у рік розквітав талант самобутнього митця. Десятки творчих виставок та ілюстрованих книжок, особлива його гордість – художні альбоми станкової гравюри "Поезія в образах", "Свята земля", "Ноктюрн над Десною", "Світє тихий, краю милий, моя Україно..."

Про останній альбом треба сказати окремо, бо він присвячений 200-річчю від дня народження Т.Г. Шевченка. Як свідчать дослідники твор-

чості митця, він, як і великий Кобзар, оповідаючи про Україну у своїх художніх творах, вводить вітчизняне мистецтво у світовий контекст, не вдаючись до всяких модерних прийомів, обходячись без нав'язливої риторики.

Ще одна важлива деталь: в екслібрисах знаних людей, друзів і земляків, Тарас Шевченко присутній своїми безсмертними рядками. І ніколи, попри перепони владних структур і життєві негаразди, Микола Стратілат не зраджував Україні та Великому Кобзарю. Про це пишуть йому шанувальники. "Ваше мистецтво дихає благородством і чистотою, тихо сяє діамантом вранішньої зорі..." Читаю ще один запис: "Щиросердна вдячність Вам, що не розгубили на життєвих дорогах свою святість, зберегли незамулену чистоту свого серця, високу духовність та шляхетність свого таланту". Ці рядки з книжки вражень під час виставок художника я записав у залі Національного музею Тараса Шевченка.

Все, що виходить з-під руки художника, освячене великою любов'ю до України, до людей, до рідної Чернігівщини. Графіка Стратілата – то тиша і грім художника, його роздуми світлі і ліричні, а часом сумні і тривожні.

Особливо нині, коли на сході України від рук російських бандитів гинуть наші герої, коли зростає корупція і зневіра до влади, байдужість людей одне до одного. Видатний художник всім серцем вболіває за Україну, він багато бачив, багато пізнав. Ім'я Миколи Стратілата давно відоме не тільки на рідній землі, а й у всьому світі. Його художні картини, станкова графіка здобули визнання на міжнародних виставках у Парижі, Римі, Берліні, Варшаві, Празі, Будапешті. Особливою темою митця є серія робіт "Знищені святині Києва", які виставляли у Ватикані, США, Німеччині. Коли вдивляєшся в художні роботи Миколи Стратілата, відчуваєш, що Всесвіт, Земля, людство мають свою душу. І всі потрясіння, війни, трагедії є відлунням стану душі людини. Ось чому художник у своїх творах надає особливу увагу відродженню духовних джерел, національних святинь України.

Великий вплив на світогляд митця справила незабутня зустріч із Папою Іоанном Павлом II у Ватикані та багаторічна дружба з першим православним Патріархом України Мстиславом Скрипником. Тож не дивно, що релігійні мотиви у творчості Стратілата вражають і дивують духовною силою.

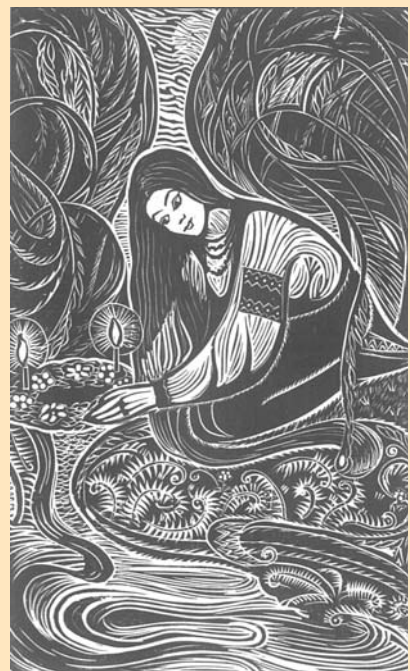
Про самого Миколу Івановича можна розповідати багато. Насамперед як про людину, яскраву особистість, що своєю аурою і талантом від Бога освітлює все довкола. Він і в повсякденних буднях такий самий мрійний романтик, частіше гнівний бунтівник, як і в своїх композиціях. І головне – щира людина з неспокоїною вдачею. Пишу ці рядки, а перед очима портрет моєї матері. Такі рідні, лагідні очі, на устах засмучена усмішка. У напружених тонких руках букет чорнобривців. Поряд з бузком наша хата, а над хатою високо в небі лелечиха. То зболіла мамина душа відлітає у далекі світи...

Цю гравюру Микола Іванович приніс мені після смерті матері. Він у ті тяжкі для мене дні одним з перших зрозумів мою непоправну втрату і, як міг, підтримував у тяжку годину. Пам'ятаю, як ми приїхали в Макіївку на презентацію його книжки "Поезія в образах", де Стратілат показав рідну хату, де ненька співала Миколці пісні. Та незабутня зустріч вилилася у свято не тільки для земляків, що зібралися в приміщенні школи, а й для мистецтвознавців із Києва, які давно вже зарахували Стратілата до когорти найвидатніших графіків України.

Тоді я і прочитав другу ось цю віршовану присвяту:

*Він – Богом цілований,
Талант Майстра має.
В усім світі митець знаний,
Ще й добре співає.
А ще лицар, пестун долі,
Любимець земляцтва.
Полюбляє жити на волі,
В козацькому братстві,
Де є чарка й молодиці
І всякеє диво,
Ну і пісня, як годиться,
І слово правдиве.
Ту поезію в малюнках
Дарував Микола,
Доленосні ті дарунки
Не забудь ніколи...*

Напевно, легко і просто називати себе сином народу, але далеко не кожному випадає бути достойним цього високого імені. Легко і просто говорити про свою любов до України, але важко і не кожному вдається возвеличити її. Народний художник України Микола Стратілат своїм талантом і прикладом життя змусив нас, грішних, повірити, що це йому вдалося.

Сьогодні наш ювіляр у розквіті сил, тож підводити ризик під його творчим доробком ще рано. Він успішно та плідно працює у майстерні, читає студентам лекції у художньому інституті, мандрує по світу. Побажаємо дорогому Миколі Івановичу нових творчих злетів, вірних друзів і козацького здоров'я.

З роси і води Вам, земляче!
Петро МЕДВІДЬ,
заслужений журналіст України

МИ – з прикордоння

Своє планове квартальне зібрання провело Семенівське відділення. Заступник голови осередку Євген Клименко розповів про зроблене земляками за останній період. Присутні також підтримали пропозиції про подальші благодійні акції для рідного прикордоння.

Виконавчий директор земляцтва Тетяна Літошко поздоровила з ювілеєм члена нашого осередку Т. Максименко. Тамару Миколаївну за благородну і сумлінну працю було відзначено Почесною грамотою та юві-

лейним значком Чернігівського земляцтва. А ще ювілярці подарували річну передплату на газету "Отчий поріг".

Ювілейним знаком земляцтва

також було відзначено відомого скульптора І. Липовку.

Семенівці щиро привітали своїх побратимів з нагородами.

Наш кор.

З нагоди 73-ї річниці визволення району від фашистських загарбників, Дня міста та Дня партизанської слави в Семенівці відбулися заходи, в яких брали активну участь члени Чернігівського земляцтва.

Вцентрі міста, куди з'їхалися мешканці з багатьох сіл району, була по-справжньому святкова атмосфера. Відбувалися різні виставки, з імпровізованої сцени лунали привітання, звучали пісні у виконанні місцевої самодіяльності. Поздоровив земляків і голова Семенівського відділення земляцтва Дмитро Чирва. Він передав у дарунок місцевому музею Кобзаря альбом і роботу народного художника України, професора, лауреата Національної премії України ім. Т.Г. Шевченка Петра Печорного, а також книги з дарчими написами Бориса Кириченка. Твори Петра Петровича вже давно прикрашають експозицію музею, яку відомий скульптор час від часу поповнює. Приємно було дізнатись, що музей Т. Шевченка активно відвідують не тільки мешканці району, а й гості Семенів-

Вже втретє в рідному прикордонні відбувся турнір на кубок земляків з настільного тенісу. І знову приємно відзначити, що з кожним роком зацікавленість мешканців району до нього помітно зростає. З великим задоволенням назву переможців теперішнього турніру. Серед жінок: I місце – Марія Нагорна (Семенівка), II місце – Дарина Воедило (Семенівка), III місце – Анастасія Стародубець (Жадове). Серед чоловіків: I місце – Валерій Лазеба (Семенівка), II місце – Микола Салімон (Семенівка), III місце – Михайло Черниш (Жадове). Заступник голови Семенівського районного відділення земляцтва Євген Клименко привітав переможців і вручив їм кубки, дипломи, пам'ятні медалі та ювілейні значки Чернігівського земляцтва. Пам'ятні медалі отримали також Світлана Лаковська і Віктор Петраченко,

СВЯТО В СЕМЕНІВЦІ

щини, про що свідчать щирі і теплі записи в книзі відгуків. Наш земляцький осередок охоче поповнює його експозицію. Крім того, місцевому краєзнавчому музею Дмитро Чирва передав I том часопису "Наша історія", в якому розповідається про знакові події і діяльність Семенівського відділення Чернігівського земляцтва, а також відомих вихідців із району.

які доклали чимало зусиль в організації тенісного турніру.

Радісно усвідомлювати, що спортивні змагання, засновані нашим осередком, не пройшли даремно для Семенівщини. В результаті Олег Вавричен став чемпіоном області з настільного тенісу серед паралімпійців. При підтримці земляцтва його затвердили ще й керівником спортивної секції з настільного тенісу, яка почала існувати в минулому році. Тоді вона налічувала 18 учнів, зараз бажаючих стало чи не вдвічі більше, тому організовано ще одну спортивну групу. На сьогоднішній день вже четверо учнів стали учасниками обласних змагань.

"Приємно, що наша робота не пройшла марно, адже настільним тенісом захоплюється все більше дітей, – відзначив Є.М. Клименко. – Ми будемо намагатися робити все від нас залежне, аби тенісні турніри продовжувалися і в подальшому, щоб вихідці з Семенівщини показували гідні результати не тільки в обласних, а й у всеукраїнських змаганнях".

Вже по закінченню спортивного свята як його учасники, так і бажаючі брати участь в майбутніх змаганнях не поспішали залишати спортивну залу, продовжуючи вдосконалювати спортивні досягнення.

Що увага до спортивного вишколу юні приводить до успіху, засвідчив свіжий факт – на другому чемпіонаті світу з хортінгу, що проходив у Трускавці, випускниця Семенівської гімназії №2 Марина Меднікова завоювала золоту медаль у розділі "Форма".

Сергій ПАНКРАТЬЄВ

У рамках відзначення 72-ї річниці визволення Закарпаття і України від фашистських загарбників відбулась поїздка делегації членів ветеранських організацій в м. Мукачеве Закарпатської області та вшанування пам'яті визволителів.

Організатором поїздки була Всеукраїнська Спілка ветеранів війни (ВСВВ), яка є соціальним партнером Державної служби ветеранів війни та учасників антитерористичної операції.

Делегацію представляли 26 активістів Спілки з міста Києва, Київської області, Харкова, Житомира, Полтави, Калуша, Охтирки, Ужгорода. Були серед запрошених і члени об'єднання ветеранів війни столичного Чернігівського земляцтва.

Під час візиту ветеранської делегації був проведений круглий стіл з питань патріотичного виховання молодого покоління. Перед початком засідання гості разом з ветеранами громадської організації "Клуб 128-ї дивізії" вшанували пам'ять загиблих закарпатських партизан та визволителів краю, поклавши квіти до обеліску Слави у центрі міста.

Засідання круглого столу відбулось у приміщенні Закарпатського обласного ліцею-інтернату з посиленою військово-фізичною підготовкою. В засіданні взяли участь і підрозділи курсантів ліцею. Присутні говорили про визволення Закарпаття від загарбників, розвиток партизанського руху на Закар-

РЕЙД на Закарпаття

патті та сучасні військові конфлікти, миротворчі місії та антитерористичну операцію на Сході, ліцеїсти та гості з захопленням вислухали розповіді ветеранів про їх буремні роки, від Другої світової до сучасних подій.

сутніх був даний концерт. Гості залишили для ліцеїстів цікаві подарунки та авторські книги.

Наприкінці поїздки члени делегації відвідали Музей бойової слави та зустрілися з сьогодинішніми воїнами 128-ї окремої гвардійської гірсько-піхотної Закарпатської бригади. Сьогодні більша частина підрозділів виконує бойові завдання на Сході нашої країни. Під час зустрічі були вручені подарунки від гостей для музею бригади, в т. ч. і від Чернігівського земляцтва.

Поїздка та проведення подібних заходів, сприяють, на нашу думку, подальшому розвитку та укріпленню ветеранського руху та його впливу на виховання молодого покоління. Це і засвідчили зустрічі з молодими воїнами та ліцеїстами.

Сергій КУДІН, керівник ветеранського відділення

Від редакції.

Бойове поповнення

Питання про залучення молоді до активної роботи в земляцтві давно стоїть на порядку денному. Про це йдеться і на засіданнях Ради, і на зборах районних відділень. І добре, що саме найактивніші громадяни України, які довели свою вірність їй на бойовищах АТО, дякуючи Сергію Кудіну, прийшли до нашої земляцької родини. Це Сергій Бондар, Віктор Козуб, Іван Табірца, Андрій Ярошко та Ігор Хоменко. Під час зустрічі вони були неговіркими, тим більше – не ділилися спогадами про війну. Зате можемо з певністю сказати: до нас прийшли справжні патріоти Чернігівщини! Домашнього вам затишку та плідної праці, шановні земляки!

Незабутнє

Продовження

І все ж таки один десант в напрямку нашого руху був скинутий. Вдосвіта, коли біженці тільки почали збиратися у дорогу, неподалік у лісі почулася стрілянина, вибухи. Невдовзі на дорозі з'явився загін кавалеристів. На баских конях у гостродорожніх будьонівках вони, освітлені червоним промінням сонця, що пробивалося крізь ранішній туман, здавалися казковими богатирями. На деяких кіннотниках білили пов'язки, деякі вели на поводах коней. З'ясувалося, що кінні ескадрони випадково опинилися на галявині біля місця висадки групи німецьких диверсантів і знищили їх, не давши ступити на землю. Проїхавши далі, ми неподалік дороги побачили свіжі могили і зрозуміли, чиїх коней вели на поводах кіннотники: перемога не обійшлася без жертв.

Проїхали умовний кордон між Україною і Росією. Люди слізно прощалися з рідною стороною, ставали на коліна, хрестилися.

Місцеві жителі співчутливо ставилися до біженців, приймали на ночівлю, ділилися харчами, давали дітям молоко, фрукти.

Неподалік Крупця ми вперше потрапили під бомбардування. На в'їзді до якогось села мама побігла вперед, щоб роздобути молока для

дитини. Домовилися зустрітися на виїзді із села. Зупинилися під вербами біля останньої хати. Трохи попереду місця нашого розташування зупинилася колона машин, що перевозила якесь обладнання. Тільки замовкли мотори, як на колону зі страшним виттям спікірували і скинули бомби німецькі літаки. Дідусь і бабуся встигли кинути мене і брата у канаву і накрити своїми тілами. Кінь рвонув з місця,

але неподалік віз зачепився за якийсь пеня. Вибухом одноєї із бомб нас засипало землею і гілками верб, зрізаних осколками. Коли дід і баба витягли нас з канави, наші обличчя були заліплені товстим шаром грязюки, всі поглюхли. Від колони майже нічого не залишилося, навколо лежали трупи загиблих, а вулицею села з кухлем у руках бігла і щось кричала наша нещасна мати. Вона, видно, уявила, що бомби впали саме на нас і її розпачу не було краю. Побачивши, що ми живі, а неподалік на возі притрушене листям лежить неушкоджене малюшко, вона безсило впала на землю. Трохи заспокоївшись, мама повела мене і брата до колодязя змивати з наших обличчя грязеві маски. Поруч з дорогою лежала дівчина у вишиванці, біля неї з горя побивалася жінка, видно, її матір.

На вулиці міста Рильськ, що круто спускається до переправи через річку Сейм, зібралися сотні машин, підвід, тисячі пішого люду. Високо над населеним пунктом виписувала кола "рама" – двохфюзеляжний німецький літак-розвідник. Нависла реальна загроза бомбардування. Люди намагалися швидше протиснути свої підводи через міст, нервували, ляпались. Мама, переконавшись у неможливості швидкої переправи, була у відчаї. І раптом: "Маріє Антонівно!" Вона оstownпіла – хто б це міг у такому людському місиві впізнати її?

Коли прийшла до тям, побачила, що до неї між возами пробрався, привітно махаючи рукою, старшина підрозділу зв'язківців, що розміщався у Семенівці по сусідству з нашим будинком. Солдати підрозділу іноді зверталися до матері з різних побутових питань і завжди одержували допомогу. Зараз вони на міцних армійських підводах спускалися до мосту. Старшина заспокоїв маму і запропонував їхати до переправи разом під видом військового транспорту – його пропускати без черги. Наш віз за своїм зовнішнім виглядом ніяк не підходив до військових підвід, тому його накрили цупким зеленим брезентом, за візника посадили солдата. Мене і брата старшина пересадив до своєї кибитки, навантаженої військовим майном, й наказав сидіти тихо і не виглядати. Нещодавно пройшов рясний дощ і на крутосхилі вулиці утворилися глибокі канави.

Для уповільнення руху підвід солдати вставили між спицями коліс кілки, які гальмували хід.

Перебуваючи в кибитці без нагляду, я зразу забув про військовий наказ і, стоячи, через щілину у полозі став розглядати, що коїлося навколо. У цей час колеса підводи стрибнули у глибоку яму і я опинився у грязюці між кінями і возом. На мою голівку накотилося колесо і вона мала б луснути, як горіх, але в останню мить солдат, що правив кінями, вихопив мене. Все обличчя залила кров. Мама несамовито закричала, її тіло від жаху затряслося. Хтось підказав, що поруч над косогором, яким вулиця спускалася до переправи, є якийсь медичний заклад, і мама зі мною на руках подерлася вгору. На ганку медпункту курив високий, худорлявий чоловік у білому халаті. На мамине благання про допомогу він лише мельком зневажливо глянув крізь окуляри і запитав: "Втікаєш? Далеко не втечеш, он вже смерть літає" – і вказав пальцем у небо, де продовжувала кружляти "рама".

У цей час з приміщення вийшла молоденька сестричка. Вона схопила мене, оглянула рану і заспокоїла маму, що нічого страшного немає – були зірвані лише м'які тканини надбрів'я і вся шкіра з лоба. Обробивши рану, сестричка старанно перев'язала і наказала змінити пов'язку через 2–3 дні.

Трохи заспокоївшись, мама зі мною на руках повернулася до підвід, де нас терпляче чекали рідні і військові. Невдовзі ми благополучно переїхали міст і зупинилися на лузі під одним із дубів, що росли долиною – треба було відпочити після пережитих потрясінь. На прощання військові подарували нам брезент, який протягом подорожі надійно захищав нас від дощу. Мама сердечно дякувала їм за мій порятунок, за неоціненну допомогу сім'ї у скрутний для неї час, бажала удачі.

Увечері бабуса зварила кашу. Накрапував дощ. Спали на сіні, вкрившись брезентом. Вночі мама перевіряла, чи не піднялася у мене температура, напувала.

Минав уже третій тиждень нашого поневіряння. Осінь все більше нагадувала про себе холодом і дощами. Швидкість руху уповільнювалася. Мати, дід і бабуса зовсім підбилися, знесли довгою дорогою, постійним недоїданням, моральним пригніченням від невизначеності становища. Ми все

частіше робили привали, щоб відпочити, обсушитися, приготувати якусь гарячу їжу. Звичайно, бабуса варила на вогнищі затірку. Це такий рідкий кисіль з борошна, який споконвіку рятував людей у голодні роки. Коли вдавалося розжитися картоплею, варили її у "мундирах". Зовсім райськими запам'яталися суп із підосичників, зібраних у переліску біля дороги, і капуста із колгоспного поля, соковитими пелюстками якої я і брат хрумтіли з великою насолодою. Складніше було з харчуванням сестрички. Маминого молока не стало і дитя невтішно плакало. Ненька весь час забігала до селищ, які траплялись по дорозі, щоб розжитися кухлем молока. Бувало, з'являлася ні з чим і знову бігла. Коли мати поверталася з молоком, ми робили привал, розводили вогнище. Мама кип'ятила молоко, розбавляла його водою і годувала дитину.

Десь недалеко від Курська, не доїжджаючи до переїзду через залізницю, ми разом із іншими людьми заночували у школі пристанційного селища. До класів і спортивної зали набилося стільки людей, що пройти поміж тіл, лежачих на підлозі, було неможливо.

Вдосвіта залізнична станція зазнала удару німецьких бомбардувальників. Одна із бомб впала неподалік школи, друга на селище, третя влучила у вагон з боеприпасами, що стояв на колії. Страшенна сила вибуху пошкодила майже всі будівлі станції і селища. Зі школи був зірваний дах, разом зі склом вилетіли рами. Люди кинулися до дверей і вибитих вікон, давлючи тих, хто не встиг або не зміг піднятися. Оглухлі,

вони не чули зойків і стогону потерпілих. Пройшло чимало часу, поки люди трохи оговталися і почали допомагати пораненим. Уламками скла у багатьох були уражені очі.

Нашій сім'ї пощастило, бо ми ночували під стіною у кутку спортивної зали, а дід – біля коня за школою. Коли переляканий дідусь підбіг до вибитого вікна зали, мати швидко передала нас, хлопчиків, йому на руки, допомогла вибратися бабусі й передала їй немовля. Сама залишилася на якийсь час біля поранених.

До переїзду через залізницю довго не пускали. Коли нарешті рушили, на місці колій побачили довгу глибоку вирву, над краями якої нависали покручені вибухом рейки. З розбитого елеватора витікало і горіло зерно. Вже з'явилися якісь жваві люди, які збивали полум'я, спритно нагрібали збіжжя у мішки і швидко везли його кудись на тачках або, задихаючись від напруги, несли на плечах. Тоді я вперше почув, але ще не зрозумів буквального значення дідових презирливих слів: "кому війна, а кому мати рідна".

Невдовзі прибули до Курська. З дня від'їзду з Семенівки минув місяць. При в'їзді до міста всіх біженців попередили, що далі вони будуть прямувати на схід залізницею. Ми зі слізьми на очах прощалися з коником. Завдяки постійній турботі діда і всієї сім'ї він за дорогу трохи погладшав, позбувся корости, проте навряд чи був придатним для військової служби.

(Далі буде)
Геннадій ПЕТРАНЬОВ

З АТО – героєм і поетом

Щоразу, коли спускаюся в метро чи піднімаюся нагору, мене зустрічає освітлений метролайм: солдат біля бойового танку й виразні слова: "Є така професія – Батьківщину захищати". Вони обов'язково повернуть мене до образу свого земляка Сергія Ковальчука. Він мав цю професію – в АТО служив рядовим бійцем. А до неї перепробував чимало земних ремесел. За свої 43 роки був трактористом, сівачем, і ковалем. Ще одна справа була йому до вподоби – писати вірші. Та про це він мало кому похвалявся. Зародилась вона на уроках літератури в Пісківській школі.

Коли вчителька розповідала про творчість якогось письменника, він подумував про своє майбуття – ким бути? А зі стіни на нього побатьківськи поглядав його великий земляк Павло Тичина і ніби запитував: "Ну, юначе, а ти берешся за перо?" І набігали слова: "На майдані коло церкви..."

По-справжньому Сергій Ковальчук став писати в АТО під завивання ворожих мін, коли траплялася вільна хвилина від бойового завдання. Йому хотілося передати поетичним словом свої відчуття в тих незвичних обставинах, про свої мрії й надії. Цих побіжних начерків набралось чимало. Він зберігав їх серед набоїв, бо називав їх "сердечними осколками". Коли він назавжди не повернувся додому в с. Рокитне Бобровицького району, волонтери передали рукописи на зберігання дружині та дітям. Писав він рідною й російською мовами, мабуть, під впливом Сходу України. У цій добірці – подаю російськомовні вірші у своєму перекладі. Певен, вони сколихнуть серця не байдужих до поетичного слова читачів, котрі поспівчують рідним за втрату вірного сина України і щирого словотворця.

Дмитро ГОЛОВКО,
лауреат премії ім. Павла Тичини

Ми вже не ті

Афганістан, Чечня і Крим...
Аж на Донбас дійшла Росія,
Повсюди монстр підлоту сіяв,
Снарядом землю перерив.
Не зрозуміла ця орда –
Її кінець вже замаячив,
Бо супротивники гарячі
Таки знесуть їй скоро дах.
Після Афгана і Чечні
Всі думали: тями набралась.
Вона ж ще більш розпerezалась,
Стала "героєм" у вогні.
Про нас казала: це – хохли,
Плохенькі, тихі, не тямуші.
А в неї – руки загребуші,
Знов нас затягне
в "братський" млин.
У декого – розгуба й страх,
А потім: – Гей, російський кряче!
Іще дамо тобі добряче,
Бо ми не ті, що попервах!

18 04 2016 р

У вечірню пору

Навкруг поглянь – вечірня мла,
Осіnnий дощик поливає,
У небі зіронька одна
Солдату душу зігриває.

Вона, здається, каже так:
Лише для тебе в небі сходжу,
Промовистий для тебе знак
І не означена сторожа.

Повернешся додому ти,
Бо дітки вже тебе заждались.
Що б у житті твоїм не сталося,
За них ти недругові мсти.

Ти дуже рано постарів,
Бо був зі смертю наодинці,
В боях друзяк втрачав своїх,
Це так нестерпно в твоїм віці!

З висот оцих мені видать,
Як снайпер цілиться у тебе,
Та на війні – щораз біда,
Не відвести її, хоч треба...

Ну що, солдате, мені час
Сховатися на день у хмари...
Вертайся і ти – в дворі якраз
Дружина жде, бо щастю – пара..

02 12 2015 р.

Не думалось і не гадалось

Колись дідусь казав спроквола,
Як з німцем бився на війні.

Не думав, не гадав ніколи,
Що доведеться ще й мені.
Щасливо жив, не мав клопоту,
Нормальним був, спокійно спав...
Спочатку Крим, тоді на Сході
Ця заварилася ропа.
Життя змінилося так різко,
Бо автомат з'явився в руках.
Ідуть листи мої із війська,
Бо рідні завжди у думках.
Беру я ворога на мушку...
Замість сніжку тут сталі гра.
Під завивання день весь мушу
Вести двобій, це – не парад...
Замість грибів ростуть тут міни,
"Раніри" гухкають, гримлять,
Розбиті, спалені машини,
Підбиті танки теж горять.
Нема кафешок тут, їдальні,
Тут кожен кухар – до пори.
Замість лелек – на дах сідають
Ворожі зайди – снайпери.
Тут людям від війни – утома,
Про спокій мову не ведуть.
А так було надійно вдома.
Сьогодні хлопці в бій ідуть...

09 10 2015р.

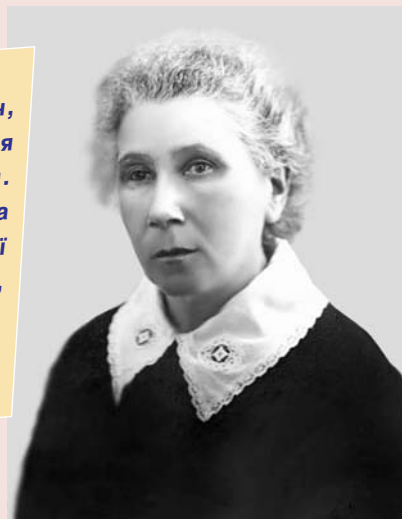
Сергій КОВАЛЬЧУК

Видатний

14 листопада майже 150 років тому народилася Лідія Деполович, автор українського букваря, за яким починали опановувати знання маленькі громадяни тодішньої Української РСР з 1926 по 1959 роки.

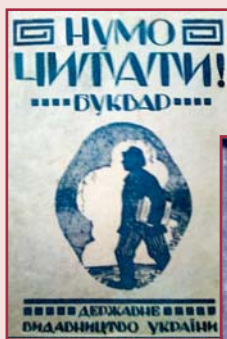
В статті Наталії Халімон, голови Куликівської районної Ради, яка до обрання на посаду голови працювала директором Ковчинської школи, і розповідається про нашу землячку, автора першої книги, з якою ми входимо в світ знань і науки.

Володимир ЛУЗАН,
викладач-методист, відмінник освіти України

педагог

Лідія Платонівна Деполович – автор довоєнного букваря для учнів, що витримав 19 перевидань, укладач численних читанок, математичних задачників, вчитель-методист початкової освіти 20–30-х років XX століття.

Народилася 14 листопада 1869 року в с. Ковчин Чернігівської губернії (нині Куликівський район) у сім'ї місцевого приходського священика. Після навчання в Ковчинській земській школі в 1885 році вступила в Чернігівську гімназію, яку закінчила в 1893 році. Свій педагогічний шлях розпочинала в Количівці, де вчителювала з 1893 по 1901 рік. Із 1901 по 1908 рр. працювала вчителем Ковчинської земської школи. Після переїзду сім'ї до Чернігова вчителювала до 1922 року в 5-й Радянській школі, а з 1922 року – у 18-й Українській школі ім. М. Коцюбинського.

У 1920-х роках вона склала свій авторський буквар "Нумо читати!", який був виданий видавництвом "Радянська школа" в 1926 році.

Саме в цей час, на початку 1926 року, при Всеукраїнській академії наук почало функціонувати Бюро педагогічної інформації та консультацій. Воно об'єднало значні методичні сили Києва, налагоджувало й підтримувало зв'язки з сільським учительством. Це поштовхнуло освітню науково-дослідну роботу й сприяло поширенню педагогічних знань і літератури, тобто позитивно вплинуло на розвиток педагогічної думки України в 20-ті роки XX століття.

В арсеналі чернігівського вчителя-методиста початкової освіти нарахується майже п'ятдесят різноманітних видань букварів (в тому числі й для шкіл грамоти, трудшкіл), читанок, математичних задачників, методичних розробок тощо.

У 1927 році Л. Деполович переїжджає до Києва, де продовжує займатися вчительською діяльністю та паралельно складанням та упорядкуванням посібників для навчання грамоти. Доленосною для неї стала зустріч із відомим педагогом того часу О.М. Астрябом, котрий керував тоді сектором методики викладання математики Бюро педагогічної інформації та консультацій. У той час постало завдання створення принципово нових програм і підручників для єдиної трудової школи.

Проявом перебування шкільного життя стало запровадження комплексної системи

навчання, нових типів підручників (робочих книжок, розсипних книжок). Усі ці чинники й привели до створення Л. Деполович та О. Астрябом у 1928 році підручника "Математичний задачник. Перший рік навчання в міській трудшкільній". У ньому є досить багато місць методичного змісту. Дуже часто Л. Деполович та О. Астряб брали за основу задачок якусь гру, радили дітям самим погратися, щоб здобути математичні навички.

Справжнім довгожителем можна вважати її буквар, який вперше побачив світ у 1938 році. З того часу буквар перевидався аж до 1956 року й витримав 19 пе-

ревидань, а загальний тираж його склав понад 10 мільйонів примірників!

Чимало підручників Л. Деполович вийшло в 1930-х рр. у співавторстві з такими відомими педагогами як О. Музиченко, О. Астряб, Т. Гурвич, Т. Пасіка та ін.

Видання Л. Деполович на багато років пережили свого автора. Навчальні та методичні посібники з її іменем друкувалися регулярно в період із 1944 по 1956 роки. Використання букваря не припинялося навіть в період окупаційного режиму, встановленого фашистами в Україні.

За підручниками Л. Деполович навчались тривалий період не лише діти України, а й діти українських емігрантів за кордоном. Зокрема, в Канаді вивчення української мови за її підручниками продовжувалося ще й на початку XXI століття.

Аналізуючи навчальні посібники Л. Деполович, можна назвати її дидактику дидактикою розвивального навчання, тісно пов'язаною з практикою повсякденного життя. Ідея саморозвитку дитини є наскрізною в її посібниках та методиках.

Вона однією з перших у педагогіці розпочала створювати і впроваджувати в практику навчальні комплекси, які включали: підручник, методичний посібник для вчителя та робочий зошит для учня. Актуальними з точки зору сьогодення залишаються її погляди на вимоги до особистості педагога навчального закладу.

Л. Деполович здійснила вагомий внесок у становлення та розвиток методики навчання грамоти та розробку підручників, а її педагогічний феномен і спадщина мають велике значення для сьогодення.

Наталія ХАЛІМОН,
кандидат педагогічних наук

У Борзні відбулися урочистості з нагоди 20-річчя офіційного відкриття художньо-меморіального музею "Садиба народного художника України Олександра Саєнка".

ДЕНЬ, багатий на події

Саме святкування проходило в районному Будинку культури, де зібралося багато гостей – шанувальників творчості великого майстра. Серед них – представниця група столичного Чернігівського земляцтва: донька художника Ніна Саєнко, внучка Олеся Майданець-Саєнко з донькою Софією, – гідні продовжувачі справи своєї родини, Ганна Скрипка, директор Музею мистецької родини Кричевських Антон Плохой та генеральний директор Національного музею-заповідника українського гончарства Олесь Пошивайло з Опішного на Полтавщині, Людмила Чечель, Ольга Дяченко, друзі та родичі сім'ї Саєнків, керманічі міста Борзни та району, працівники районних культурно-освітніх закладів, митці рідного краю (серед них Ніна Василенко та Ольга Анцибор), старше та підростає покоління Борзнянщини. Зустрічала всіх господиня свята директор музею-садиби Ніна Храпач. У холі Будинку культури була розгорнута імпровізована виставка предметів на-

родних умільців. Свято було наповнене теплом та щирими побажаннями виступаючих. А ще Ніна Олександрівна презентувала свою нову книгу, видану за підтримки держави "Мистецька династія Саєнків; Олександр Саєнко, Ніна Саєнко, Леся Майданець-Саєнко".

Багато було сказано гарних слів, вітань, лунали пісні. Поетка Ніна Василенко присвятила своєму землякові вірш "Олександру Саєнку".

Після цього ми з моєю наставницею Ніною Василенко вирушили на Сосничину, де в районній бібліотеці для дорослих на нас чекав ще один приємний сюрприз цього незвичайного дня. Сюди на чергове засідання прийшли члени літературно-мистецького об'єднання "Убідь". Доречно буде сказати, що декілька років тому активним його членом стала і Ніна Тимофіївна.

Ніби сонячний лагідний промінь, порадувала всіх своєю присутністю молода поетка Олеся Ревенко. Вона розповіла про недавню свою подорож в Карпати, прочитала власні вірші, які

захопили присутніх. Я пригадала, що вперше з нею зустрічалась років вісім тому, коли на засідання "Убідь" привозила з села Велике Устя Настю Халимоненко, на той час ученицю 8 класу. Дівчинка з творчої родини, де писали вірші її дідусь та батько. Свої ж твори вона виконувала під гітару. Цю зустріч організували Анатолій Тромбач та Ольга Ярмуш. Тоді послухати Настю прийшли мало не всі члени об'єднання, а серед них була і Олеся.

А цього разу Віра та Микола Ковальчуки, Ніна Пода, Володимир Чернявський, Петро Макаренко говорили про творчість своїх улюблених поетів. Мова йшла і про Тараса Шевченка, Леся Українку, Павла Глазового, Миколу Ковальчука та багатьох інших. А ще прослухали твори сучасних авторів.

Ніна Тимофіївна завжди цікавиться життям Сосниці. Тому не дивно, що вона захотіла побачити Алею видатних діячів Сосниччини. Серед багатьох знайомих імен Ніна Василенко зупинилася біля пам'ятної дошки Борису Іваненку. Тут вона мені розповіла, що Бориса Васильовича знала особисто не тільки як українського архівіста, історика, журналіста, державного і громадського діяча, заслуженого працівника культури України, а й як одного з її улюблених поетів.

Оскільки саме 4 листопада день народження одного з найстаріших митців рідного краю – Григорія Миколайовича Іваницького, що жив і працював у селі Долинське, ми побували й на його могилі та поклали живі квіти разом з його правнуком Максимом Іваницьким – учнем 11-го класу Великоустівської ЗОШ I–III ступенів, дослідником життєвого та творчого шляху прадіда.

Ось так і пройшов цей багатий на приємні події день.

Валентина МОВЧАН
Фото Ганни СКРИПКИ

Дмитро Мирончук народився в селі Олександрівка Семенівського району, здобув вищу освіту, за фахом історик. Коли почалася війна і німецькі війська стрімко просувалися на схід нашої країни, його призвали в армію, а згодом перевели в Москву і зарахували до Вищої дипломатичної школи при Міністерстві закордонних справ. Я з сестрою і мамою Вірою Мирончук були евакуйовані на її малу батьківщину в Олександрівку. Це село було рідним і для мого дядька Дмитра, рідного брата моєї матусі.

Світлий приклад

Трохи про село. Започатковане воно на початку XIX століття, тоді в складі Новгород-Сіверського повіту Чернігівської губернії. Заснували його організовані тодішньою владою переселенці з села Радомка Сосницького повіту Чернігівської губернії, серед них були і Мирончуки. Переселенці збудували цукровий завод, потім і працювали на ньому. Мій дідусь і прадід за професією були бондарями. Я пам'ятаю, що на бабусиному подвір'ї було багато бочок. Виявляється, в той час дубові бочки використовувалися для зберігання та транспортування цукру. В 1947 році померла моя бабуся Мотрона Карпівна, я був свідком її поховання. Саме тоді я вперше побачився з дядьком Дмитром.

Одягнений він був у формений костюм, як я потім дізнався, дипломатичної служби. На мене, маленького хлопчика, це справило незабутнє враження. Працював дядько в той час у Києві в Міністерстві закордонних справ України. Але згодом був репресований, звільнений з посади, переведений в Дніпропетровськ. Йому було доручено створити Інститут іноземних мов, а згодом його призначили першим ректором.

Ця людина була патріотом України, високих моральних якостей, протягом всього життя піклувалася про родичів, знайомих і незнайомих людей. Коли мій батько С.К. Сморщок, залізничник, в 1951 році був репресований і

залишився без роботи, то поїхав до Дніпропетровська і за сприяння мого дядька влаштувався на роботу. Таким чином і я став жити і вчитися у Дніпропетровську. Дядько служив прикладом для нас, молодих людей, в прагненні вчитися. Наді мною, тоді ще учнем школи, він взяв шефство, брав з собою до театрів, залучав до культури. Був чудовим оповідачем, багато цікавого згадував зі своєї дипломатичної служби про зустрічі з відомими людьми того часу.

Все життя мого дядька було присвячене родині, людям і служінню Батьківщині.

Віктор СМОРЩОК,
заслужений працівник
промисловості України

Турботи, турботи...

Корюківське відділення провело чергове засідання активу. Керівники відвідували про роботу, виконану з початку року. Особливу увагу було надано налагодженню зв'язків зі Спілкою ветеранів АТО Корюківського району. На потреби воїнів АТО перераховано 2 тис. гривень, і ми не випускаємо з поля зору життя воїнів Корюківщини.

Великим досягненням ми вважаємо збереження школи у селі Жукля, яка вже кілька років поспіль знаходиться на межі закриття, а також підготовку та проведення свята – 400-річчя села Жукля.

Триває робота над збором матеріалів до енциклопедії про Корюківщину. Зникають цілі села, забуваються герої, знаменні події у житті сіл, а це історія, яку треба пам'ятати і донести до наших дітей і онуків. Бо хто не знає свого минулого, у того немає майбутнього.

Під опікою Корюківського відділення знаходиться і будинок для стареньких у смт Холми. Щороку земляки надають його мешканцям посильну допомогу, і в наших планах на сьогодні – завезти на зиму картоплю та городину. Наш "Сад сонця і любові" у

Наумівці кожної осені дарує школам та дитячим будинкам свій щедрий урожай.

Було ухвалене рішення на час завершення роботи над книгою Василя Устименка призначити виконуючим обов'язки керівника Корюківського відділення Ольгу Сирову.

На засіданні активу була присутня виконавчий директор Товариства Тетяна Літошко. Вона підтримала плани на майбутнє і зробила доцільні зауваження з приводу принципів роботи відділення.

Ольга СИРОВА

Цього разу у приміщенні Міжнародного виставкового центру зібрався цвіт одного з найактивніших відділень земляцтва – Прилуцького. На збори завітали голова Ради Віктор Ткаченко, виконавчий директор Тетяна Літошко, прибув за досвідом щойно обраний керівник Козелецького відділення Михайло Гриценко.

Многолюдне зібрання

Віктор Вікторович відкрив збори інформацією про проведення конференції Товариства (22 грудня ц.р.) та повідомленням про те, що загальні збори земляцтва заплановано на 20 січня наступного року.

Відбувся приємний момент, коли всі земляки привітали зі вступом до земляцтва Володимира Нецюру.

З різних питань виступили Микола Гордієнко, Людмила Тимофієва, Тамара Федосієва, Микола Халимоненко, Олег Шекера, Віталій Омельченко та Тетяна Літошко.

Цікавою і змістовною була доповідь голови Прилуцького відділення Павла Кривоноса, витяги з якої ми й пропонуємо читачам.

Здається, нещодавно ми зустрічались разом і святкували 20-річчя створення Чернігівського земляцтва. Варто сказати, що за минулий рік ми ще більше здобули віру в те, що робимо, в те, що гуртуємось і працюємо на наше тривале майбутнє.

Сьогодні ми з вами переглянули видання "Вічна пам'ять захисникам України". Саме на попередніх наших зборах торік було ухвалене рішення про це. Ініціатором проекту виступив Микола Халимоненко, а інформаційну підтримку доручили Людмилі Тимофієвій. Попередньо обговорили, що саме потрібно для створення галереї героїчно загиблих в зоні АТО земляків – захисників України. Маємо надію, що це видання залишиться не тільки в паперовому вигляді, а й відкриє серце кожного з нас і залишиться у ньому як вічна пам'ять.

Ми пам'ятаємо та будемо пам'ятати всі героїчні подвиги українського народу та шанувати захисників своєї Батьківщини, наших бійців, військові традиції! Саме тому 13 жовтня 2016 року – напередодні Дня захисника України, що вже втретє відзначалося 14-го жовтня, в день Покрови Пресвятої Богородиці, ми передали подарунки захисникам України, що перебувають на лікуванні в Центральному клінічному шпиталі Державної прикордонної служби України.

Помітною є наша робота на малій батьківщині. 23 квітня 2016 р. відбулася поїздка до Талалаївського району. До цього заходу долучилися 24 члени земляцтва. Микола Поета, керівник об'єднання ліквідаторів аварії на Чорнобильській АЕС, ініціював покладання квітів у рідному Срібному до меморіалу землякам-чорнобильцям у зв'язку з 30-річчям з дня трагедії.

На початку осені ми ще раз зустрічались з талалаївцями – допомагали районній федерації футболу в організації та проведенні нагородження переможців і призерів районних змагань з футболу.

Давня дружба та теплі стосунки спонукають нас щороку приїжджати в гості до Прилуцького будинку дитини "Надія".

Відверто кажучи, частіше за все ми буваємо в Прилуках, але пам'ятаємо про батьківський поріг кожного земляка. В цьому році ми брали участь в урочистих заходах, присвячених 50-річчю Ладанської гімназії, що відбулися 1 жовтня в Ладані.

24 вересня цього року на запрошення всієї Прилуцької громади ми здійснили поїздку на Воздвиженський ярмарок.

Кожна поїздка на малу батьківщину не лише збагачує нас емоційно, але й надає нові ідеї для втілення їх у життя. Користуючись нагодою, в Прилуках ми зустрілись і з завідувачкою, створеного в 2012 році за ініціативи земляків музею "Шевченківська світлиця", розміщеного в Центрі творчості дітей та юнацтва Авдейчик Ольгою. Найближчим часом ми плануємо допомогти Шевченківській світлиці щодо її технічного оснащення. Зараз ми вже вирішили це питання та підготували для передачі в користування музею два комп'ютери.

Духовна єдність і доброта підтримує нас. Саме це в Чернігівському земляцтві ми цінуємо більше за все. Радіємо, коли можемо допомогти комусь на малій

батьківщині та не забуваємо про членів земляцтва, які звертаються за допомогою. Заслужена артистка України Катерина Василенко хворіє вже тривалий час, але постійно спілкується з нами.

Окремо хочу звернути вашу увагу на виданні Чернігівського земляцтва – часописі "Отчий поріг". Сьогодні не потрібно нікого переконувати в тому, що випуск цього видання є актуальним як для членів Товариства, так і для всієї чернігівської спільноти. Ми радіємо, що газету люблять читати на малій батьківщині.

З огляду на це, в цьому році, ми додатково передплатили газету "Отчий поріг" на друге півріччя 2016 року в кількості 30 примірників для шкільних бібліотек Прилуцького, Срібнянського та Талалаївського районів на суму 934 грн. А на 2017 рік Прилуцький осередок знайшов можливість і передав до центрального офісу земляцтва гроші (11900 гривень) для здійснення передплати 170 примірників газети, що будуть розповсюджені в бібліотеках шкіл, селищних рад та інших установах Талалаївського, Срібнянського, Прилуцького районів і міста Прилуки. В списках одержувачів земляцької газети є також сім'ї загиблих в АТО земляків: мати героя України Олега Міхнюка – Ганна Іванівна, вдови Віталія Деркач та Ірина Таценко.

Прилуцький осередок, як невід'ємна складова частина єдиної родини Чернігівського земляцтва, будує свою діяльність за законами любові до рідного краю та цілком підтримує всі напрями спільної діяльності, що передбачено Угодою. Ми давно звикли працювати разом: земляки малої батьківщини та земляки, що живуть у Києві. Попереду в нас велика просвітницька робота, благодійна допомога та всебічне сприяння економічному розвитку рідної землі. З надією та вірою в майбутнє України завершую свій виступ.

Людмила ТИМОФІЄВА

На запрошення громади у селищі Варва відбулася зустріч з письменником, доктором історичних наук, членом-кореспондентом Академії педагогічних наук України, членом Національної спілки письменників України та Спілки письменників Росії Володимиром Мельниченком, автором книги "На славу нашої преславної України" і членами Варвинського відділення земляцтва.

Шанованих гостей тепло зустрічали голова селищної ради Валентина Саверська-Лихошва, заступник голови Сергій Бейкун. За планом оглянули приміщення ради, а потім провели екскурсію Варвою.

Наступним заходом було знайомство гостей з районною гімназією. Директор Василь Небрат радо привітав і запросив усіх в країну знань. Делегація піднялась на другий поверх в актовий зал, де була запланована науково-практична конференція на тему: "Роль і місце української історії в науковій спадщині О. Бодяньського (1808–1877)". Організатор Варвинська селищна рада та Варвинське відділення столичного земляцтва.

Валентина Саверська-Лихошва привітала гостей, всіх запрошених, подякувала гостю, письменнику Володимиру Мельниченку за його знамениту книгу про нашого геніального земляка

Стежками славетного земляка

пишаємось своїм земляком, річницю якого відзначаємо. Віхи біографії озвучила голова ради ветеранів М.М. Качаєва. О. Бодяньський народився в смт. Варва 12 листопада 1808 року. Історик-славіст, український і російський філолог, письменник з літературними псевдонімами Бода-Варвинець, Ісько-Мастак та іншими. Закінчив Московський університет, професор. Був у дружніх стосунках з Т. Шевченком, М. Гоголем, М. Максимовичем, П. Кулішем. Вчитель історії Варвинської районної гім-

Володимир Юхимович – автор 20 монографій про перебування в Москві Т. Шевченка, М. Гоголя, О. Бодяньського, М. Максимовича, М. Щепкіна та інших історичних постатей України. Автор 60 книг з історичної, політичної та мистецькознавчої проблематики. За документально-публіцистичне видання "Тарас Шевченко і моє перебування в Москві" та "На славу нашої

преславної України" йому присуджено Національну премію України ім. Т.Г. Шевченка. Володимир Мельниченко живе Україною і для неї, своєю щоденною працею збагачує історію нашого народу. Володимир Юхимович подякував за запрошення і передав сім своїх книг в районну центральну бібліотеку, в школу, гімназію і селищну раду.

Долучився до слова і наш керівник Володимир Зуб. Він відзначив, що це визначна подія – зустріч з видатним діячем, письменником, автором знаменитої книги про нашого славетного земляка, а ми, варвинчани, високі поціновувачі книги, зокрема, Варвинське відділення земляцтва в м. Києві, вдячні В. Мельниченку за його невтомну працю. Попросила слово родичка по лінії Бодяньських – Марія Саричева, яка досліджує свій родовід. Марія прочитала свої вірші. Вона часто гостя обласного і столичного архівів. Можливо, колись здивує цікавим відкриттям.

Після закінчення урочистостей відбувся концерт. Виступали учні районної гімназії з фрагментами п'єси "Бода-Варвинець" авторства В.В. Саверської-Лихошви. Старшокласники гімназії продемонстрували запальні народні танці. Концертна програма завершилась виступом ансамблю "Надвечір'я" районного Будинку культури.

О. Бодяньського – варвинця, видатну історичну постать, який вніс великий вклад в науку. О. Бодяньський прославив наш край, нашу державу. Він є обличчям нашої України. Ми горді і

назії Н.В. Небрат розповіла про роль і місце української історії в науковій спадщині О. Бодяньського. Бурхливими оплесками зустріли автора книги Володимира Мельниченка.

Ганна КАЛАЙДА

САМОВИСУВАНЕЦЬ

Упаси нас Боже, Святий і Праведний, від того, щоб нами правив самовисуванець. Нещодавно на виборах мера Чернігова з більше сотні претендентів на високу посаду записалося майже половина саме таких любителів покерувати.

А чим далі в ліс, тим більше дров, бо сорок, а може, й більше відсотків висуванців мали лише загальносередню освіту, яку в поті чола здобували у глухих селах Житомирської, Полтавської областей та інших регіонів України, а про Чернігів мають таке ж уявлення, як про Бердичів чи Жмеринку.

Більше того, на якого висуванця не кинь – то або бомж, або ледар, бо зареєструвався безробітним.

Пам'ятаю, що в ті часи, які ми сьогодні лаємо на всі заставки, таких людей називали неробами і їх примушували прикласти свої зніжені від неробства руки чи розбещений від гульні мозок до чогось громадсько-корисного. А цим ходьби-що: хочу і покерувати – і все тут. Про таких моя баба Улита колись казала: "І куди воно, недозріле, лізе і лізе, дереться і дереться, а потім гребе і гребе?"

І взагалі, слова самовисуванець тоді не знали, а молода дівчина про нього могла подумати таке, що і згоріла б від сорому.

Тоді як було. Як тільки вже одяг штани, махай молотом чи ціпом або плуга при. І якщо в тебе це виходить – тебе в комсо-

мол. А якщо ти вмієш не тільки співати: "В кінці греблі шумлять верби...", а ще й здатен підбити таких же як сам, щоб ті верби і посадили – тебе в комсорги. Якщо і тут ти не схибив, – тебе за громадський рахунок у вуз, а за тим, – на вищу комсомольську чи господарську роботу, а то й на партійну. При цьому ніхто й нічого не висував і не показував, а висували його. А якщо люди і верхи бачили на що ти здатен, – тебе на вищі щаблі чи масштаби, або і в депутати.

Правда, і тоді були такі (особливо серед партійних бонз і комсомольських функціонерів), що, відірвавшись від людей і реальності, ставали схожими на сьогоднішніх балакунів, а при зміні системи і в самовисуванці подалися.

Хрін з ним, що сьогодні кандидат не довчився, зате гроші вміє рахувати до мільйона і навіть більше. В інтернеті я викопав, що у м. Талактита на Алясці вже п'ятнадцятий раз мером обрано kota (можливо, десь і віслюк править) і нічого – живуть, і непогано, бо мають справжнє самоврядування.

А наші самовисуванці не тільки в мери чи губернатори лізуть, а і в народні депутати. Докерувались до того, що в жодному регіоні скоро вже і дубця на хреста не знайдеш, бо роздерибанили Міністерство екології і сьогодні в області залишилось два чи три інспектори на зграю бандюків, і чим більше боремось з корупцією, тим більше рубають.

А наш всетерплячий електорат продовжує співати: "Ще не вмерла...", – навіть бомжі підтягують, вже не говорячи про заспівувачів самовисуванців.

Михайло СУШКО

16

ОТЧИЙ ПОРІГ

Шеф-редактор
Віктор ТКАЧЕНКО
Головний редактор
Леонід ГОРЛАЧ
Засновник: товариство
"Чернігівське земляцтво"
в м. Києві

Газета зареєстрована Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України 06.XI.2001 р.
Реєстраційне свідоцтво: серія KB №5594
Передплатний індекс 37630
Адреса редакції: 02660, Київ, Броварський проспект, 15, тел. 206-87-12
Контакти: www.chz.org.ua, e-mail: otporig@ukr.net

РЕДАКЦІЙНА РАДА:

В.В. Ткаченко, В.І. Авдєєнко, Л.Н. Горлач (Коваленко), А.Л. Курданов, Т.А. Літошко, П.І. Медвідь, О.Ф. Орехович, Ю.А. Русанов, М.М. Ткач, В.В. Пушкар'єв, В.Є. Устименко, М.І. Халимоненко.

За достовірність фактів, точність імен і прізвищ, географічних та історичних реалій відповідають автори публікацій.

Передрук тільки з відома видання. Рукописи не рецензуються і не повертаються.

Літературний редактор **Ганна Скрипка**. Комп'ютерний набір **Ганна Скрипка**.

Верстка, дизайн **Оксана Кисленко**.

Надруковано та зверстано на замовлення товариства "Чернігівське земляцтво" в м. Києві у КП "Редакція журналу "Дім, сад, город". Тираж 1000.